МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи
_____ Віктор ЛОПАТОВСЬКИЙ
_____ 2026р.

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ

для вступу на навчання для здобуття ступеня вищої освіти «магістр» на основі раніше здобутого ступеня вищої освіти бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)

Галузь знань: D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність: D7 Торгівля
Освітньо-професійна програма: Електронна комерція та торговельний бізнес

Схвалено на засіданні кафедри
економічної теорії, підприємництва та торгівлі
протокол №11 від «27» квітня 2026р.

Зав. кафедри _____ Лариса ЛЮБОХИНЕЦЬ

Гарант ОП _____ Лариса ЛЮБОХИНЕЦЬ

Програма розглянута та схвалена на засіданні вченої ради факультету управління, адміністрування та туризму
Протокол №9 від «28» квітня 2026р.

Голова вченої ради факультету _____ Євгеній РУДНІЧЕНКО

Хмельницький – 2026

1. Загальні положення

Фаховий іспит для вступу на навчання для здобуття ступеня вищої освіти «магістр» на основі раніше здобутого ступеня вищої освіти бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста) за спеціальністю D7 Торгівля, освітньо-професійна програма «Електронна комерція та торговельний бізнес» передбачає тестову перевірку знань з комплексу дисциплін професійного спрямування: «Менеджмент», «Маркетинг», «Основи підприємництва», «Економіка суб'єктів підприємницької діяльності», «Торговельне підприємництво».

Метою вступного фахового іспиту є перевірка здатності до опанування освітньо-професійної програми «Електронна комерція та торговельний бізнес» другого (магістерського) рівня вищої освіти на основі здобутих раніше компетентностей.

2. Технологія проведення вступного фахового іспиту

Вступний іспит (вступне випробування) проводиться у формі тестування із комп'ютерною обробкою результатів. Система проведення вступних іспитів є оригінальною розробкою ХНУ і захищена свідоцтвом про авторське право № 39534 від 08.08.2011р. Вона розроблена на підставі таких документів: Закону України «Про вищу освіту», «Положення про приймальну комісію ХНУ», Порядку прийому до вищих навчальних закладів України та Правил прийому до Хмельницького національного університету.

Основні положення системи тестування із комп'ютерною обробкою результатів викладені нижче. Бази даних тестових завдань створюються для всіх дисциплін, з яких проводиться тестування, щорічно поповнюються і вдосконалюються.

Бази даних тестових завдань або навчальні програми, за якими вони створені, є відкритими. Університет щорічно оприлюднює їх у паперовому або в електронному вигляді.

Відповідальність за зміст і якість тестових завдань покладається на завідувача випускової кафедри та гаранта освітньої програми.

Для автоматизованого формування білетів використовують комплекс комп'ютерних програм, які компонують бази даних тестових завдань з кожної дисципліни, формують екзаменаційні білети за допомогою випадкової вибірки та роздруковують їх.

Екзаменаційні білети, що включають тестові завдання, формують і тиражують комп'ютерними засобами перед початком тестування. Білет включає 50 тестових завдань. Сформовані білети засвідчуються печаткою приймальної комісії.

Номер кожного екзаменаційного білета збігається з номером талона відповідей, який додається до нього.

Організація автоматизованого формування комплекту екзаменаційних білетів до вступних іспитів, контроль за ним покладається на відповідального секретаря Приймальної комісії або його заступника.

Тестування проводиться відповідно до розкладу в аудиторіях, що обладнані необхідними технічними засобами.

Пропуск вступників до аудиторії тестування проводить відповідальний секретар приймальної комісії та його заступники. При цьому перевіряється паспорт та перепустка, у якій вказана особа вступника, дата і час тестування.

Кожний учасник тестування витягує номер, який вказує його місце в аудиторії. Всі місця за столами пронумеровані.

В аудиторії тестування дозволяється присутність громадських спостерігачів (у т.ч. з числа батьків вступників).

Вступникам видаються титульні листи і проводиться роз'яснення щодо їх заповнення.

Після розміщення учасників тестування в аудиторії, вступники особисто вибирають екзаменаційні білети, що розкладені на столі.

Після отримання екзаменаційних білетів вступники працюють над розв'язанням тестових завдань протягом встановленого часу.

Талони відповідей надаються кожному вступнику в одному екземплярі. Забороняється видача вступнику другого талона. Талон відповідей заповнюється вступником відповідно до роз'яснення щодо їх заповнення.

Після закінчення роботи над тестами, або добігання до кінця часу, відведеного на тестування, вступники здають підписані роботи разом з талонами відповідей, які до початку сканування знаходяться на столі екзаменатора.

Сканування талонів відповідей починається після здачі робіт всіма вступниками у їх присутності. Процес сканування талонів відповідей демонструється за допомогою проектору на великому екрані.

Після закінчення сканування та комп'ютерної обробки талонів відповідей результати тестування демонструються на екрані у вигляді екзаменаційної відомості, в якій відсутні прізвища вступників, а є лише номер екзаменаційного білета. Далі персонал приймальної комісії вносить в комп'ютер інформацію про відповідність номера екзаменаційного білета прізвищу вступника. На екрані демонструється екзаменаційна відомість з прізвищами вступників, яка роздруковується і завіряється відповідальним секретарем приймальної комісії.

Критерії оцінювання фахового іспиту та особливості переведення кількості правильних відповідей у 200-бальну шкалу затверджуються на засідання Приймальної комісії та наводяться в додатку до Правил прийому.

3. Перелік освітніх компонентів (навчальних дисциплін), на базі яких складається іспит

3.1 Програма дисципліни «Менеджмент»

Тема 1. Менеджмент як сфера діяльності. Об'єкти і суб'єкти менеджменту

Сутність і призначення менеджменту як системи наукових знань та мистецтва управління. Суб'єкти і об'єкти управління. Організація як об'єкт управління. Функціональне різноманіття сфери менеджменту. Рівні менеджменту: інституційний, середній, нижчий. Фактори успіху організації. Класифікація управлінських працівників. Ролі менеджера: міжособистісні; інформаційні; пов'язані з прийняттям рішень. Здібності і компетенції менеджера: комунікативні, технічні, аналітичні, діагностичні, концептуальні. Самоменеджмент у розвитку потенціалу менеджера.

Тема 2. Розвиток теорії і практики менеджменту

Передумови виникнення науки управління. Класична теорія менеджменту: школа наукового управління, раціональної бюрократії і адміністративна школа. Гуманістичний підхід у менеджменті: школа людських стосунків та біхевіоризм. Кількісний підхід у менеджменті: школа науки управління. Інтеграційні підходи до управління: процесний, системний та ситуаційний. Сучасні напрямки розвитку науки управління: реінжиніринг; орієнтація та нововведення; гуманізація управління. Вплив інституціоналізму на формування й розвиток теорії управління.

Тема 3. Принципи і методи менеджменту

Сутність принципів управління та їх розвиток в межаах класичного підходу до управління. Принципи управління Ф. Тейлора, Г. Емерсона, А. Файоля. Сучасні принципи управління та методологія їх формування. Зміст і класифікація методів менеджменту. Взаємозв'язок методів управління із потребами та інтересами працівників. Особливості прямих та непрямих методів управління. Адміністративні та економічні методи управління, сфери й умови їх ефективного застосування. Правові методи управління. Соціально-психологічні методи управління. Емоційний інтелект менеджера і ефективність методів психологічної взаємодії.

Тема 4. Внутрішнє середовище організації

Ключові завдання менеджменту у роботі з середовищем господарювання. Внутрішнє середовище організації. Цілі та організаційна структура. Структурування функцій і завдань організації як фактори її гнучкості і ефективності. Технологічні фактори конкурентоспроможності організацій: взаємозв'язок виробничих і управлінських технологій. Соціальна складова організації. Гетерогенність персоналу: позитиви і

проблеми з позицій ефективності управління. Організаційна культура і кроскультурний менеджмент.

Тема 5. Зовнішнє середовище організації

Характеристики зовнішнього середовища підприємства і його особливості в умовах глобалізації. Мікросередовище і макросередовище підприємства. Взаємозалежність чинників прямої і непрямої дії. Інституціалізація середовища бізнесу – національний і міжнаціональний рівень. Відповідальність і етика менеджменту у взаємодії із зовнішнім середовищем.

Тема 6. Організування комунікаційного процесу в менеджменті

Інформація як основа управління. Вимоги до управлінської інформації. Комунікаційний простір сучасних організацій. Методи комунікацій, комунікаційні канали та сфери їх ефективного використання. Особливості організаційних комунікацій за різних способів делегування повноважень. Ефективність внутрішніх комунікаційних мереж співвідносно життєвого циклу організації Діджиталізація бізнесу: інформаційні управлінські системи у роботі з партнерами і споживачами.

Тема 7. Ухвалення управлінських рішень

Сутність управлінських рішень та їх місце в процесі управління. Типи управлінських рішень і вимоги до їх ухвалення. Технологія ухвалення і реалізації управлінського рішення. Методи обґрунтування рішень і чинники, що впливають на їх ухвалення. Реалізація управлінських рішень і ризики їх негативних наслідків. Моделювання і прогнозування в мінімізації ризиків ухвалення управлінських рішень.

Тема 8. Функція менеджменту «планування».

Зміст, мета та завдання планування. Класифікація планів, форми планування. Принципи планування. Система планів підприємства: плани діяльності і плани розвитку. Особливості бізнес-планування. Вплив гетерогенності на структуру планів підприємства. Стратегія діяльності. Види стратегій. Конкурентні і функціональні стратегії та їх взаємопов'язаність.

Тема 9. Функція менеджменту «організування». Організаційні процеси

Сутність функції організування та її місце у системі управління. Поняття організаційної діяльності. Організаційна структура як результат організаційної діяльності. Формування підрозділів організаційної структури. Функціональна, територіальна, виробнича, проектна і змішана департаментизація. Централізація і децентралізація при побудові організаційної структури. Визначення обов'язків і повноважень. Делегування повноважень. Загальна характеристика типів організаційних структур. Механістичні та органічні структури та сфери їх успішного функціонування. Вибір типу організаційної структури. Організаційні зміни та їх природа. Стратегія організаційних змін.

Тема 10. Функція менеджменту «мотивування».

Поняття і роль функції «мотивування» у менеджменті. Потреби, винагороди, мотиви, стимули. Класифікація мотивів. Характеристика змістових теорій мотивації. Характеристика процесних теорій мотивування. Мотиваційні теорії підтримки бажаної поведінки. Формування ефективного мотиваційного механізму на підприємстві. Мотиваційне середовище гетерогенних організацій.

Тема 11. Функція менеджменту «контролювання»

Зміст, визначення та необхідність контролювання. Мета, завдання, об'єкт, предмет, суб'єкти процесу контролювання. Види управлінського контролю. Етапи процесу контролювання, їх характеристика. Системи контролювання якості діяльності. Контролювання виробничої та фінансової діяльності: специфіка й методи. Умови формування системи ефективного контролю.

Тема 12. Формування і розвиток колективу

Трудовий колектив як мікросоціум. Чинники, що впливають на ефективність робочої групи. Гетерогенність і однорідність робочих груп. Стадії розвитку трудового колективу. Континуум стилів керування. Командна робота і рольові статуси учасників команди. Проектні команди: принципи підбору учасників і особливості управління. Неформальні групи: причини появи та особливості керування ними. Формальні і неформальні відносини у робочих групах та їх вплив на ефективність спільної діяльності. Сутність, причини і наслідки конфліктів. Управління конфліктними ситуаціями. Проблема мультикультурності в робочих групах і способи її вирішення.

Тема 13. Керівництво і лідерство. Форми влади і впливу

Вплив і влада. Керування як мистецтво використання формальної влади для впливу на людську поведінку. Влада законна, влада покарання і винагороди, експертна і еталонна влади – їх природа і особливості. Вплив через залучення та переконання. Ситуаційна детермінованість, мотиваційний потенціал та ефективність різних форм влади і впливу.

Тема 14. Керівництво і лідерство. Теорії лідерства

Сутність лідерства. Формальні та неформальні лідери. Лідерство як відображення особистих рис людини. Конструктивне і деструктивне лідерство. Емоційний інтелект лідера. Теорії лідерства. Підхід з погляду особистих рис людини. Підхід з позиції поведінки лідера. Стилі керівництва авторитарних і демократичних лідерів. Ситуаційний підхід до керівництва.

Тема 15. Організаційна ефективність та ефективність системи менеджменту

Види та оцінка організаційної ефективності. Ефективність і результативність системи менеджменту. Етапи та показники визначення ефективності управління. Якість системи менеджменту, організаційні кризи і способи їх подолання.

Список рекомендованої літератури:

Основна:

1. Стадник В.В. Йохна М.А. Менеджмент: підручник / В.В. Стадник, М.А Йохна. – К. : Академвидав, 2007. – 472 с.

2. Шкільняк М. М. Менеджмент: навч. посіб / М. М. Шкільняк, О.Ф. Овсянюк-Бердадіна, Ж.Л. Кріcько, І.О. Демків. Тернопіль: Крок, 2017. – 252 с.

3. Стадник В.В. Менеджмент гетерогенних організацій : навчальний посібник. – Хмельницький : ПП А.С. Гонта, 2017. – 274 с.

4. Стадник В.В. Управління підприємницькою діяльністю: тлумачний словник / В.В. Стадник, П.М.Григорук, Н.А. Хрущ. – Хмельницький : ХНУ, 2020. – 131 с.

Додаткова:

1. Актуальні проблеми сучасного менеджменту : монографія / [Л. М. Варава та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. М. Варави] ; ДВНЗ "Криворіз. нац. ун-т", Каф. менеджменту і адміністрування. – Кривий Ріг : Роман Козлов [вид.], 2018. – 201 с.

2. Білорус Т.В. Практикум з менеджменту: навчальний посібник. – К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2020. – 185 с.

3. Коваленко І. М. Менеджмент: підруч. для студентів спец. менеджмент, економіка підприємства / І. М. Коваленко, М. П. Коваленко, В. С. Коршунов ; за заг. ред. д-ра фіз.-мат. наук, проф. Коваленко М. П. ; [Міжнар. гуманітар. ун-т]. - Одеса : Букаєв Вадим Вікторович [вид.], 2017. – 361 с.

4. Менеджмент. Базовий курс: навч. посіб. / Ю.В. Герасименко, О.Г. Підвальна; Вінниц. нац. аграр. ун-т. Вінниця: Консоль, 2017. – 255 с.

5. Менеджмент: графічна і таблична візуалізація : навч. посіб. / [О. Є. Кузьмін та ін.] ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". – 4-те вид., випр. та допов. – Львів : Вид-тво Львів. політехніки, 2018. – 207 с.

6. Менеджмент: навч. посіб. / [Г. О. Дорошенко та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Г.О. Дорошенко ; Харків. ін-т фінансів Укр. держ. ун-ту фінансів та міжнар. торгівлі. – Харків : ВСВ-Принт, 2015. – 299 с.

7. Менеджмент : навч. посіб. / Н.С. Краснокутська, О.М. Нащекіна,О.В. Замула та ін. – Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. – 231 с.

8. Муромець Н. Є . Менеджмент: навч. посіб. / Муромець Н. Є., Мирошниченко Ю. В., Корсаков Д. О. ; Харків. торг.-екон. ін-т Київ. нац. торг.-екон. ун-ту. – Харків : Мезіна В. В., 2017. – 322 с.

9. Менеджмент: навч. посіб. для здобувачів ступеня вищ. освіти бакалавра спец. «Менеджмент» / Д. Т. Бікулов [та ін.] ; Запоріз. нац. ун-т. – Запоріжжя : Запоріз. нац. ун-т, 2017. – 359 с.

10. Менеджмент різноманітності в розвитку конкурентоспроможності промислових корпорацій: монографія / За заг. і наук. ред. В.В. Стадник. – Хмельницький: ФОП А.С. Гонта, 2017. – 350 с.

11. Мінцберґ Генрі . Анатомія менеджменту. Ефективний спосіб керувати компанією / Генрі Мінцберґ ; пер. з англ. Роман Корнута. – Київ : Наш формат, 2018. – 397 с.

13. Стадник В.В. Менеджмент і маркетинг туризму: навч. посібн./ В.В. Стадник, Л.О. Гризовська. – Хмельницький: ХНУ, 2020. – 355 с.

3.2 Програма дисципліни «Маркетинг»

Тема 1. Сутність маркетингу та його сучасна концепція.

Визначення маркетингу. Етапи та причини розвитку маркетингу. Концепції організації виробництва. Принципи, функції та задачі маркетингу.

Тема 2. Система і характеристика сучасного маркетингу.

Система сучасного маркетингу. Характеристика сучасного маркетингу.

Тема 3. Маркетингові дослідження.

Суть та значення маркетингових досліджень. Маркетингова інформація. Вторинна маркетингова інформація. Первинна маркетингова інформація. Опитування як основний метод збору первинної маркетингової інформації.

Тема 4. Маркетингова товарна політика.

Суть та значення маркетингової товарної політики. Комплекс маркетингу. Життєвий цикл товару. Маркетингові стратегії на етапах життєвого циклу товару. Вибір стратегії розвитку товару методом Бостонської консультативної групи.

Тема 5. Планування нових товарів.

Джерела ідей для розробки нових товарів. Методи тестування концепції нового товару. Дослідження на стадії бізнес-аналізу.

Тема 6. Маркетингова цінова політика.

Порядок розрахунку ринкової ціни. Постановка задач ціноутворення. Оцінка попиту. Еластичність попиту від ціни. Оцінка витрат. Аналіз цін і товарів конкурентів.

Тема 7. Методи маркетингового ціноутворення.

Методи встановлення ціни на новий товар. Вибір методу і стратегії ціноутворення.

Тема 8. Маркетингова політика комунікацій.

Маркетингові комунікації та їх складові. Процес маркетингових комунікацій. Цілі маркетингових комунікацій. Реклама як основний засіб маркетингових комунікацій. Стимулювання збуту. Паблик рилейшнз.

Тема 9. Комплекс маркетингових комунікацій.

Реклама на місці продажу. Виставки та ярмарки. Персональний продаж. Прямий маркетингу. Упаковка.

Тема 10. Маркетингова політика розподілу.

Сутність і значення маркетингової політики розподілу. Основні характеристики системи розподілу. Сутність і значення маркетингової політики розподілу. Оптова торгівля. Роздрібна торгівля.

Тема 11. Управління каналами розподілу.

Канали розподілу продукції, їх основні характеристики і функції. Вибір каналів розподілу. Управління діяльністю каналів розподілу.

Тема 12. Організація і контроль маркетингової діяльності підприємства.

Організація маркетингової діяльності підприємства. Контроль маркетингової діяльності підприємства.

Список рекомендованої літератури:

Основна:

1. Гаркавенко С.С. Маркетинг / С.С. Гаркавенко. – К.: Лібра, 2012. – 712 с.
2. Маркетинг: навч. посіб. / С.В. Ковальчук, В.Л. Карпенко, Л.М. Коваль, Р.В. Бойко та ін. – Львів: Новий Світ – 2000, 2012. – 679 с.
3. Павленко А.Ф., Войчак А.В. Маркетинг: Підручник / А.Ф. Павленко, А.В. Войчак – К.: КНЕУ, 2013. – 246 с.
4. Скибінський С.В. Маркетинг: Підручник / С.В. Скибінський – Львів, 2015. – 640 с.

Додаткова:

5. Крикавський Є., Чухрай Н. Промисловий маркетинг і логістика. Навч. посібник / Є.В. Крикавський, Н.І. Чухрай. – Львів: Центр Європи, 2012. – 456 с.
6. Лаврова Ю.В. Маркетинг. Класичні положення і особивості застосування на транспорті: конспект лекцій [для студ. вищ. навч. закл.] / Ю. В. Лаврова - Харків: Изд-во ХНАДУ, 2012. - 227 с.

3.3 Програма дисципліни «Основи підприємництва»

Тема 1. Виникнення, розвиток та сутність підприємництва.

Історія розвитку підприємництва. Сутність та роль підприємницької діяльності в суспільстві. Теорії та концепції підприємництва.

Тема 2. Правові засади здійснення підприємницької діяльності в Україні.

Правове забезпечення розвитку підприємництва на сучасному етапі. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності. Державна реєстрація підприємницької діяльності. Обмеження підприємницької діяльності. Ліцензування та патентування.

Тема 3. Підприємництво як основна організаційна структура підприємницької діяльності.

Поняття і характерні риси підприємства, основні види його діяльності. Види та об'єднання підприємств, їх характеристика. Господарські товариства.

Тема 4. Форми партнерських зв'язків та договірні відносини в бізнесію

Класифікація підприємницьких договорів за сферами діяльності. Типовий зміст, специфічні і загальні умови договору. Оферта як особлива форма укладення договору. Партнерські зв'язки: сутність та організаційно – правова форма.

Тема 5. Механізм створення власної справи.

Технологія організації нового підприємства. Характеристика бізнес–плану. Найменування та торгівельна марка. Установчі документи підприємства: суть, призначення та порядок створення. Статутний фонд та його формування.

Тема 6. Трудові відносини та підприємництво.

Поняття та правове регулювання трудових відносин. Документи, що регламентують трудові відносини у процесі здійснення підприємницької діяльності. Трудові відносини у сфері малого бізнесу.

Тема 7. Податкове право та оподаткування підприємницької діяльності.

Податкова система. Характеристика та види податків Вибір системи оподаткування підприємницької діяльності Особливості організації бухгалтерської звітності у процесі здійснення підприємницької діяльності.

Тема 8. Фінансове забезпечення підприємницької діяльності.

Поняття фінансування підприємницької діяльності та принципи його забезпечення. Джерела фінансування підприємницької діяльності. Державне фінансування та самофінансування підприємництва. Банківське кредитування підприємницької діяльності. Комерційне кредитування підприємницької діяльності.

Тема 9. Планування підприємницької діяльності.

Сутність планування підприємницької діяльності. Принципи та методи планування. Об'єкти планування на підприємстві. Фактори, що впливають на вибір форми планування. Система планових нормативів та показників.

Тема 10.Маркетинг в підприємницькій діяльності.

Сутність та види маркетингу. Комплекс, функції та тактика маркетингу на різних стадіях життєвого циклу товару та етапах створення підприємства. Реклама та її роль в підприємницькій діяльності.

Тема 11.Підприємницький ризик та управління ним.

Сутність ризику як економічної категорії. Фактори виникнення ризику та його функції. Класифікація ризиків. Методи оцінювання підприємницьких ризиків. Методи управління та зменшення ризиків.

Тема 12.Етика і культура підприємницької діяльності.

Етика та етикет. Сутність та зміст етики ділових стосунків Види ділових прийомів, їх організація та проведення. Формальні й неформальні ділові прийоми. Подарунки, сувеніри, квіти у ділових відношеннях.

Тема 13. Соціальна відповідальність підприємництва.

Суть та вимоги до соціальної відповідальності підприємництва. Характеристика складових соціальної відповідальності підприємництва.

Список рекомендованої літератури:

Основна:

1. Апопій В.В. Основи підприємництва. Навчальний посібник / В.В.Апопій, С.А.Середа, Н.О.Шутовська. – К.: Новий світ-2000, 2021. – 324 с.

2. Валінкевич Н.В. Основи підприємництва**:** Підручник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.]; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. – Житомир : ЖДТУ, 2019. – 492 с.

3. Панченко С.В. Підприємництво : підручник / С. В. Панченко, В. Л. Дикань, О. В. Шраменко [та ін.]. – Харків : УкрДУЗТ, 2018. –241 с.

4. Педько А.Б. Основи підприємництва і бізнес-культури : навч. пос. / А.Б. Педько. – К.: «Центр навчальної літератури», 2019. – 168 с.

Додаткова:

5. Конституція України.
6. Закон України «Про підприємництво».
7. Закон України «Про власність»
8. Закон України «Про підприємства в Україні»
9. Закон України «Про господарські товариства».
10. Положення про державну реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності.
11.Данилейко О., Захарченко І., Ковалко К. Власна справа: Метод. посіб. для тренерів. К.: Юніверс, 2017. 144 с.
12. Михасюк І., Мельник А., Крупка М., Залога З. Державне регулювання економіки / За ред. І. Р. Михасюка. К.: Аті- ка; Ельга-Н, 2017. 592 с.
13. Економіка і підприємництво: стан та перспективи: Зб. наук. пр. К.: Вид-во КНТЕУ, 2015. 324 с

3.4 Програма дисципліни «Економіка суб'єктів підприємницької діяльності»

Тема 1. Вступ. Підприємство та підприємництво в соціально орієнтованій ринковій економіці.

Дисципліна «Економіка суб'єктів підприємницької діяльності» як окрема галузь знань, її місце в економічних науках. Предмет дисципліни «Економіка суб'єктів підприємницької діяльності». Завдання дисципліни з формування цілісної системи знань, умінь та навиків у системі підготовки здобувачів зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Особливості підприємництва та його види. Економіка як сфера діяльності людей, галузь науки та мистецтво. Торгівля як форма товарного обігу. Підприємство як господарюючий статутний суб'єкт. Напрямки його діяльності та права в галузі планування, управління ресурсами, розпорядження доходами і прибутками. Виробнича структура підприємства та принципи її організації. Середовище функціонування підприємства. Організаційно-економічні умови функціонування підприємства. Поняття економічного суверенітету, самоокупності, рентабельності, самофінансування. Економічні особливості різних видів підприємств.

Тема 2. Планування діяльності підприємства.

Державне економічне регулювання діяльності суб'єктів господарювання. Прогнозування розвитку підприємств. Методологічні основи планування. Стратегія розвитку і бізнес-плани підприємств. Тактичне та оперативне планування діяльності.

Принципи планування та їх характеристики. Поняття плану, класифікаційні ознаки та види планів. Система планів економічного та соціального розвитку підприємств, їх зміст. Методи планування, їх характеристик та умови раціонального застосування. Стратегічне планування, його відмінність від традиційного планування та обмеження у використанні.

Тема 3. Цільові характеристики діяльності підприємства на ринку.

Мета функціонування підприємства на ринку. Загальна характеристика підприємницької та господарської діяльності. Принципи здійснення підприємництва. Форми реалізації і напрями економічної політики держави. Сутність та особливості державного регулювання господарської і підприємницької діяльності. Договірні взаємовідносини у підприємництві. Види та особливості господарських договорів.

Особливості функціонування підприємств невиробничої сфери: торговельних, туристичних, які надають побутові послуги. Сутність та особливості управління підприємством. Прибуток як цільова функція діяльності підприємства на ринку. Економічна характеристика продукції підприємства.

Тема 4. Економічна характеристика продукції підприємства.

Загальна характеристика та основні методи вимірювання продукції, що виробляє та реалізує підприємство. Поняття «номенклатура та асортимент продукції, що виробляється», «товарна», «валова», «чиста», «реалізована продукція», «валовий оборот підприємства».

Товарна політика підприємства і механізм її здійснення.

Життєвий цикл товару, та його значення для розробки товарної політики підприємства. Формування асортименту товарів та управління ним. Розробка товарної марки та здійснення її правової охорони.

Тема 5. Виробнича програма та виробнича потужність підприємства.

Поняття та види виробничої потужності. Методика розрахунку виробничої потужності. Виробнича програма та її показники. Показники та шляхи підвищення рівня використання виробничих потужностей.

Оцінка і техніко-економічні показники ефективності використання будівлі, приміщень магазину. Техніко-економічні показники ефективності використання торговельної площі магазину.

Тема 6. Ресурсний потенціал підприємства.

Поняття ресурсного потенціалу та процесного підходу до класифікації ресурсів. Класифікація ресурсів як активів підприємства. Класифікація джерел формування ресурсів.

Тема 7. Трудові ресурси та стимулювання праці робітників.

Персонал підприємства та його характеристика за класифікаційними ознаками. Принципи формування трудових ресурсів в умовах ринкової економіки. Основні завдання управління трудовими ресурсами на підприємстві. Фактори, що впливають на формування трудових ресурсів. Поняття продуктивності праці робітників та методи оцінювання. Фактори, що впливають на продуктивність праці та їх класифікація. Основні напрями підвищення продуктивності праці та ефективності використання персоналу підприємства.

Форми мотивації праці робітників. Системи оплати праці та їх характеристика. Мотивація трудової діяльності.

Сучасна політика оплати праці. Тарифна система, її зміст, призначення та використання на підприємстві. Мінімальна заробітна плата і фактори, що її визначають. Державне регулювання мінімальної заробітної плати та її вплив на рівень ставок та окладів окремих робітників. Тарифна система, її зміст та умови використання. Поняття "гнучкого тарифу". Сутність контрактної форми оплати праці. Спеціальні контрактні форми оплати праці. Соціальні виплати та пільги як стимулюючий фактор продуктивності. Форми додаткової заробітної плати, особливості їх застосування на підприємствах з різними формами власності. Форми та системи преміювання на підприємстві.

Тема 8. Ресурсний потенціал підприємства. Майнові ресурси (активи) підприємства.

Поняття ресурсного потенціалу підприємства та його складові.

Сутність активів підприємства та їх місце в системі ресурсного забезпечення діяльності. Поняття, склад та класифікація необоротних активів підприємства.

Сутність, класифікація та особливості відтворення основних засобів підприємства. Амортизація як інструмент відтворення основних засобів та джерело формування фінансових ресурсів. Методичні інструменти оцінки стану, руху та ефективності використання основних засобів підприємства.

Оборотні активи підприємства: сутність та класифікація. Хактеристика складу оборотних активів за різними класифікаційними ознаками. Показники оборотності оборотних коштів. Поняття оптимальної партії постачання та регламенту поставки. Критерії оптимізації партії постачання та обґрунтування її обсягу. Сутність та методика оцінки виробничого, операційного і фінансового циклів підприємства. Резерви прискорення оборотності активів підприємства.

Тема 9. Нематеріальні ресурси підприємства.

Поняття і склад нематеріальних ресурсів підприємства. Характеристика об'єктів промислової та інтелектуальної власності.

Нематеріальні активи підприємства. Патенти, свідоцтво, ліцензії як форма юридичного захисту об'єктів інтелектуальної власності. Оцінка вартості й амортизація нематеріальних активів.

Тема 10. Фінансові ресурси (капітал) підприємств невиробничої сфери.

Фінансові ресурси підприємства: сутність, склад, класифікація та джерела формування. Місце фінансових ресурсів у складі ресурсів підприємства.

Капітал як складова ресурсів підприємства: характеристика сутності з позицій різних підходів та принципи його формування. Класифікація капіталу підприємства. Власний капітал підприємства. Позиковий капітал підприємства. Кредитування як механізм формування позикового капіталу підприємства.

Поняття структури та вартості капіталу підприємства. Методичні підходи до оцінки ефекту фінансового важеля та середньозваженої вартості капіталу підприємства. Методичні інструменти аналізу капіталу підприємства. Планування обсягу і структури капіталу підприємства: сутність, етапи та методи. Резерви зростання капіталу підприємства.

Тема 11. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції і послуг.

Сутність понять "витрати", "поточні витрати підприємства", "собівартість продукції, послуг та робіт". Взаємозв'язок та взаємообумовленість ресурсів і поточних витрат підприємства.

Класифікація поточних витрат підприємства.

Показники собівартості продукції та порядок їх обчислення. Фактори, що впливають на формування поточних витрат підприємства, собівартість продукції та послуг, шляхи їх економії на підприємстві.

Собівартість окремих видів продукції. Вибір калькуляційних одиниць. Калькулювання повних витрат на виробництво продукції та послуг. Методи калькулювання собівартості. Методи планування поточних витрат підприємства. Кошторис витрат виробництва.

Резерви раціоналізації поточних витрат підприємства.

Тема 12. Доходи та цінова політика підприємства.

Доходи підприємства в системі економічних показників його діяльності. Класифікація доходів підприємства. Особливості формування доходів від операційної діяльності в окремих галузях господарювання.

Цінова політика підприємства як фактор формування його доходів від реалізації продукції.

Методичні інструменти та послідовність аналізу доходів. Планування доходів підприємства. Поняття та класифікація резервів зростання доходів підприємства.

Тема 13. Ефективність діяльності та конкурентоспроможність підприємств невиробничої сфери.

Поняття ефекту як результату діяльності підприємства, аналітичного показника і критерію оцінки діяльності підприємства. Види ефекту. Методичні засади оцінки ефективності діяльності підприємства.

Особливості оцінки ефективності основних видів діяльності підприємства: операційної, інвестиційної та фінансової.

Методи інтегральної оцінки ефективності діяльності підприємства.

Напрямки підвищення ефективності діяльності підприємства.

Тема 14. Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінювання.

Поняття фінансово –майнового стану підприємства. Основні елементи, що його визначають.

Поняття та методи оцінки фінансово – майнового стану підприємства.

Суть понять ліквідності та платоспроможності підприємства. Показники оцінки. Фінансова стійкість. Класифікація фінансової стійкості підприємства. Оцінка рентабельності діяльності підприємства. Показники оцінки ділової активності підприємства.

Інтегральна оцінка фінансово – майнового стану підприємства.

Тема 15. Сучасні теорії та моделі розвитку підприємства.

Поняття «розвиток», його роль, місце і значення в господарській діяльності. Видова класифікація процесів розвитку.

Концепції розвитку підприємств. Сучасні моделі розвитку. Особливості управління підприємством за кожною моделлю розвитку. Сутнісна характеристика та організаційні форми трансформації підприємств (організацій) та об'єднань.

Розробка і реалізація програми (бізнес – проекту) трансформації підприємств. Методичні підходи до визначення ефективності трансформації господарюючих суб'єктів.

Тема 16. Формування і реалізація потенціалу підприємства.

Поняття фінансово-майнового стану підприємства, мета та задачі його дослідження. Поняття та методи оцінки фінансово-майнового стану підприємства. Сутність поняття та показники оцінки ліквідності та платоспроможності торговельного підприємства. Сутність поняття фінансової стійкості підприємства.

Показники рентабельності діяльності торговельного підприємства. Особливості обчислення та аналізу рентабельності товарообороту, активів,

капіталу, ресурсів торговельного підприємства. Показники оцінки ділової активності торговельного підприємства. Методи комплексного оцінювання фінансово-майнового стану торговельного підприємства.

Тема 17. Реструктуризація і санація підприємства.

Сутність і фази розгортання кризи. Фінансово – економічні передумови та наслідки виникнення ситуації банкрутства. Методичні підходи до визначення ймовірності кризи на підприємстві.

Загальна характеристика процесу ліквідації збанкрутілого суб'єкта господарювання. Процедура ліквідації збанкрутілих підприємств. Черговість задоволення претензій кредиторів. Форми реалізації майна банкрута. Основні підходи щодо запобігання банкрутства.

Цілі та форми санації. Зміст плану санації.

Генезис формування та сучасне розуміння економічної безпеки підприємств. Оцінювання рівня економічної безпеки підприємства.

Методи моніторингу економічної безпеки підприємства. Механізми забезпечення економічної безпеки підприємства.

Список рекомендованої літератури:

Основна:

1. Господарський кодекс України: прийнятий Верховною Радою України 16.01.2003 р. № 436-IV. Редакція від 06.11.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/ laws/show/436-15/ed20141106 – Назва з екрану.

2. Варналій З.С. Основи підприємництва: навч. посіб. – К.: Знання-Прес, 2016. – 293 с.

3. Балджи М.Д. Торговельне підприємництво: навч. посіб. / М.Д. Балджи, Н.В. Доброва, В.О. Однолько, М.М. Осипова. – Київ: Кондор-видавництво, 2017. – 112 с.

4. Внутрішня торгівля України: монографія / А.А. Мазаракі, В.Д. Лагутін, А.Г. Герасименко [та ін.]. - К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2016.- 864с.

5. Марцин В.С. Економіка торгівлі : підручник / В.С. Марцин. - К. : Центр учбової літератури, 2016.

Додаткова:

1. Апопій В.В., Міщук І.П., Ребицький В.М., Рудницький С.І., Хом`як Ю.М. Організація торгівлі: Підручник. 2-ге видання., перероб. та доп. Київ. Центр учбової літератури. 2018. С. 632.

2. Доброва Н.В. Основи бізнесу: навч. посіб. / Н.В. Доброва, М.М. Осипова. – Одеса: Бондаренко М. О., 2018. – 305 с.

3. Економіка торгівлі : навч. посіб. / [Н.О. Власова, В.А. Гросул, О.А. Круглова, М.В. Чорна та ін..] ; за ред. Н.О. Власової. – Х. : Світ Книг, 2014. – 473 с.

4. Комерційна діяльність : підручник / [В.В. Апопій, С.Г. Бабенко, Я.А. Гончарук, Я.М. Антонюк та ін.] – [2-ге вид.]. – К. : Знання, 2014. – 618 с.

5. Економіка торговельного підприємства : підручник / А.А. Мазаракі, Н.М. Ушакова, Л.О. Лігоненко ; під ред. Н.М. Ушакової. – К. : Хрещатик, 2015. – 800 с.

6. Марцин В.С. Економіка торгівлі : підручник / В.С. Марцин. - К. : Центр учбової літератури, 2014.

7. Споживчий ринок : дослідження / Ел. ресурс : https://home.kpmg/ua/uk/home/industries/food-drink-consumer-goods.html

8. Чорна М.В. Економіка торгівлі: навчально-методичний посібник / Чорна М.В, Кушнір Т.Б., Михайлова О.В. // навч.-метод.посібн. – Х. : ХДУХТ, 2015. – с. 221.

9. Яковлєв Ю. П. Економіка торгівлі з використанням інформаційних технологій : навч. посіб. / Ю.П. Яковлєв. – Херсон : Олді-плюс, 2019. – 376 с.

3.5 Програма дисципліни «Торговельне підприємництво»

Тема 1. Сутність, роль підприємництва та його особливості в сфері торгівлі.

Підприємництво як соціально-економічна категорія і процес. Особливості торговельного підприємництва. Місце і роль торговельного підприємництва в економічній системі і соціальній сфері. Характеристика окремих видів підприємництва. Загальна характеристика підприємництва в окремих підсистемах внутрішньої торгівлі: роздрібній торгівлі, оптовій торгівлі, ресторанному господарстві, зовнішній торгівлі, торговельному посередництві тощо. Особливості підприємницької діяльності у сфері послуг та інфраструктурному забезпеченні торгівлі.

Передумови та визначальні фактори розвитку підприємницької діяльності в торгівлі.

Соціально-економічні умови розвитку підприємництва. Системи ринкових відносин, як основна умова функціонування бізнесу. Конкурентні умови розвитку підприємництва.

Загальна характеристика зовнішнього середовища підприємства в Україні. Глобалізація та інтернаціоналізація торговельного бізнесу.

Чинники впливу на розвиток торговельного підприємництва: класифікація, види, характер впливу.

Тема 2. Умови, чинники і принципи розвитку торговельного підприємництва.

Сутність підприємництва акумулюється у впливі ініціативної, новаторської, самостійної діяльності. Разом із тим підприємництво — це не будь-яка господарська діяльність, а особливий вид діяльності, і ця особливість характеризується такими відчутними (суттєвими, конкретними) ознаками: по-перше, це самостійна діяльність, діяльність "за свій рахунок". Основою підприємницької діяльності є власність підприємця; по-друге, це ініціативна творча діяльність. В основі здійсненій підприємницької діяльності лежить власна ініціатива, творчо-пошуковий, інноваційний підхід. По-третє, це систематична діяльність. Підприємницька діяльність — бути постійною, пов'язаною з відтворювальним процесом і обов'язково офіційно зареєстрованою. По-четверте, це діяльність, яка здійснюється на власний ризик. Підприємницька діяльність здійснюється під власну економічну (майнову) відповідальність. По-п'яте, метою цієї діяльності є одержання прибутку або власного доходу.

Підприємницька діяльність здійснюється від імені й під майнову відповідальність певними суб'єктами. Суб'єкти підприємницької діяльності.

Цільове спрямування ділової підприємницької діяльності людей.

Особливості організації бізнесу.

Тема 3. Сутність організаційно-правової форми підприємницької діяльності, зміст та особливості в сфері торгівлі. Види організаційно-правових форм і їх класифікація.

Прості організаційно-правові форми: фізичні особи-підприємці, підприємства (приватні, колективні, комунальні, державні, змішані, іноземні, спільні), їх характеристика.

Господарські товариства: акціонерні, з обмеженою відповідальністю, з додатковою відповідальністю, повне товариство, командитне - види, характеристика, структура, управління.

Складні організаційно-правові форми: асоціації, корпорації, консорціуми, концерни, холдинги, торговельно-промислові групи, їх характеристика.

Кооператив як організаційно-правова форма торговельного підприємництва та його особливості.

Порядок прийняття рішення про утворення суб'єкта підприємницької діяльності в торгівлі. Установчі документи: засновницький договір, статут, положення. Вимоги до установчих документів. Порядок затвердження установчих документів.

Необхідні документи для державної реєстрації. Процедура державної реєстрації. Обмеження і відмови у реєстрації суб'єктів підприємництва. Особливість реєстрації фізичних осіб-підприємців. Вибір системи оподаткування. Оформлення державної реєстрації.

Після реєстраційні процедури легітимізації суб'єкта підприємництва. Свідоцтва, дозволи, інші документи, необхідні для відкриття об'єкту торговельного підприємництва.

Тема 4. Утворення суб'єктів торговельного підприємництва.

При здійсненні будь-якого виду діяльності суб'єктом господарювання на ринку великого значення набувають такі його ознаки як форма власності, правовий статус і обрана сфера господарювання, галузева приналежність, розмір, а також мета і характер діяльності з урахуванням територіальної цілісності. Класифікація видів підприємницької діяльності залежно від форми власності згідно із ст.63 ГКУ , які можуть діяти в Україні.

Класифікація підприємств залежно від кількості працюючих та обсягу валового доходу від реалізації продукції за рік підприємства та за іншими ознаками.

Особливості акціонерних товариств.

Організаційно-правові форми підприємницької діяльності.

Тема 5. Сутність, зміст і особливості підприємницької діяльності в роздрібній торгівлі.

Порядок зайняття торговельною діяльністю. Форми організації підприємницької діяльності: індивідуальне, сімейне підприємництво, незалежна підприємницька діяльність, мережева торговельна діяльність.

Франчайзинг як перспективна форма ведення підприємницької діяльності в роздрібній торгівлі.

Можливості створення магазинів різних типів шляхом будівництва нових споруд, купівлі, реконструкції, пристосування, приватизації, оренди.

Перелік документів і вимоги у зв'язку з реєстрацією і до оформлення початку функціонування магазину.

Активні форми роздрібного продажу товарів. Електронна комерція.

Загальні особливості підприємницької діяльності в сфері ресторанного господарства. Типологія ресторанних закладів. Характеристика ресторанів швидкого обслуговування.

Вимоги до об'єктів ресторанного господарства.

Порядок створення закладу ресторанного господарства. Дозволи, нормативи, свідоцтва на відкриття і початок роботи об'єктів ресторанного господарства.

Види організацій-орендарів приміщень для закладів ресторанного господарства. Основні принципи управління закладами ресторанного господарства.

Тема 6. Підприємницька діяльність у сфері ресторанного господарства.

Суб'єкти оптової торговельної діяльності. Особливості державної реєстрації, оформлення і відкриття оптових і дрібно-оптових підприємств,

складів, логістичних центрів та збутових підрозділів виробничих підприємств.

Характеристика основних видів підприємницької діяльності в оптовій торгівлі. Закупівельна діяльність. Збутова діяльність. Організація оптового обороту через біржі, аукціони, оптові ринки. Дрібнооптова торгівля.

Сутність зовнішньої торгівлі як сфери підприємництва. Методи зовнішньої торгівлі. Торгівля через торговельно-посередницькі фірми. Торгівля через лізингові компанії. Міжнародні товарні біржі. Міжнародні виставки та ярмарки. Міжнародні товарні аукціони. Міжнародні тендери (торги). Міжнародна ліцензійна торгівля.

Суб'єкти підприємництва в сфері зовнішньої торгівлі: характеристика, особливості створення та державної реєстрації.

Тема 7. Оптова торгівля як сфера підприємництва.

Форми підприємницької діяльності та їх особливості в сфері оптової торгівлі: корпоративне підприємництво, партнерство, колективне підприємництво.

Суб'єкти оптової торговельної діяльності. Особливості державної реєстрації, оформлення і відкриття оптових і дрібно-оптових підприємств, складів, логістичних центрів та збутових підрозділів виробничих підприємств.

Характеристика основних видів підприємницької діяльності в оптовій торгівлі. Закупівельна діяльність. Збутова діяльність. Організація оптового обороту через біржі, аукціони, оптові ринки. Дрібнооптова торгівля.

Сутність зовнішньої торгівлі як сфери підприємництва. Методи зовнішньої торгівлі. Торгівля через торговельно-посередницькі фірми. Торгівля через лізингові компанії. Міжнародні товарні біржі. Міжнародні виставки та ярмарки. Міжнародні товарні аукціони. Міжнародні тендери (торги). Міжнародна ліцензійна торгівля.

Суб'єкти підприємництва в сфері зовнішньої торгівлі: характеристика, особливості створення та державної реєстрації.

Вибір зовнішнього ринку. Пошук та оцінка закордонних партнерів. Способи виходу на зовнішні ринки.

Тема 8. Підприємницька діяльність у сфері зовнішньої торгівлі.

Суб'єкти підприємництва на ринку торговельної нерухомості, їх характеристика особливості створення та державної реєстрації.

Сутність і види операцій з торговельною нерухомістю. Види та форми угод нерухомістю. Організаційно-правові та економічні аспекти здійснення основних операцій торговельною нерухомістю.

Сутність послуг, їх роль та місце у ринковій економіці. Класифікація та види послуг Загальна характеристика сфери послуг.

Підприємництво в сфері надання торговельно-посередницьких послуг. Сутність зміст, види посередницької діяльності та їх класифікація. Суб'єкти торговельного посередництва та організаційні форми їх діяльності.

Тема 9. Поняття торговельної нерухомості, її роль та характеристики. Класифікація об'єктів торговельної нерухомості.

Ринок торговельної нерухомості: сутність, характеристика, структура, функції Фактори, що визначають його розвиток. Попит і пропозиція на ринку торговельної нерухомості, особливості їх формування і прояву.

Суб'єкти підприємництва на ринку торговельної нерухомості, їх характеристика особливості створення та державної реєстрації.

Сутність і види операцій з торговельною нерухомістю. Види та форми угод нерухомістю. Організаційно-правові та економічні аспекти здійснення основних операцій торговельною нерухомістю.

Сутність послуг, їх роль та місце у ринковій економіці. Класифікація та види послуг Загальна характеристика сфери послуг.

Підприємництво в сфері надання торговельно-посередницьких послуг. Сутність зміст, види посередницької діяльності та їх класифікація. Суб'єкти торговельного посередництва та організаційні форми їх діяльності.

Способи організації і державної реєстрації агентських, дистриб'юторських, дилерський брокерських, комісійних (консигнаційних) фірм та інших видів посередників. Обмеження заборони в організації торговельного посередництва.

Тема 10. Підприємницька діяльність у сфері послуг.

У сукупності ринкових процесів сучасного товарного ринку швидкими темпами розвивається торговельно-посередницька діяльність. Вона становить невід'ємну частину господарсько-торговельної діяльності суб'єктів інфраструктури товарного ринку. Під торговельно-посередницькою діяльністю розуміють діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання у сфері товарного обігу, спрямовану на реалізацію продукції виробничо-технічного призначення і виробів народного споживання, а також допоміжну діяльність, яка забезпечує їх реалізацію шляхом надання відповідних посередницьких послуг.

Підприємництво в сфері надання торговельно-посередницьких послуг.

Виставкова та ярмаркова діяльність.

Джерелом доходів також можуть бути відсотки (комісійні) від суми договорів, укладених на виставці. Але в цьому разі виникають ускладнення, оскільки важко відстежувати всі укладені

між учасниками договори. Тому останнім часом виставково-ярмаркові організації не використовують це джерело доходу і заздалегідь повідомляють потенційних учасників, що їхня комерційна діяльність на виставці (ярмарку) комісійним збором не обкладається.

Тема 11. Суть бізнес-плану, мета його створення і призначення.

Ключові розділи бізнес-плану і їх взаємозв'язок. Основні підходи до обґрунтування змісту окремих розділів: матеріально-технічного, фінансового, кадрового забезпечення підприємницької діяльності, організації основної діяльності, впровадження інноваційних технологій, прогресивних методів і форм господарювання, використання ефективних схем управління і стратегічного, комерційного, маркетингового, логістичного забезпечення, досягнення результативних показників, очікування загроз і підприємницьких ризиків. Оформлення бізнес-плану, його затвердження і порядок реалізації.

Тема 12. Сутність і зміст стратегій підприємництва. Особливості стратегій торговельного підприємництва. Вибір стратегій і пріоритетів.

Порядок та етапи розробки підприємницької стратегії, узгодження з іншими видами стратегії підприємства. Мета і завдання стратегії. Засоби реалізації стратегії. Чинники впливу на стратегічний розвиток. Ефективність стратегічного розвитку підприємства.

Конкурентна стратегія суб'єктів підприємництва в сфері торгівлі.

Формування конкурентоспроможних підприємницьких утворень.

Загальні підходи до оцінки ефективності підприємницької діяльності. Критерії та показники ефективності функціонування суб'єктів підприємництва.

Тема 13. Державне регулювання підприємницької діяльності та самоорганізація суб'єктів торговельного.

Законодавче і нормативне регулювання підприємницької діяльності. Основні засоби регулюючого впливу держави: державне замовлення, ліцензування, патентування, квотування, сертифікація та стандартизація, застосування нормативів та лімітів, регулювання цін та тарифів, надання інвестиційних, податкових та інших пільг тощо. Система контролю і нагляду за діяльністю суб'єктів підприємництва в торгівлі.

Сфери державного контролю і нагляду: збереження та витрачання коштів і матеріальних цінностей, податкові і кредитні відносини, митне оформлення, валютні операції, ціни і ціноутворення, обмеження монополізму і захист конкуренції, якість та безпечність продукції і послуг, пробірний контроль тощо.

Регуляторна державна політика в сфері підприємництва. Дерегуляція на стадії організації суб'єктів підприємництва.

Органи державного регулювання торговельного підприємництва. Статус та повноваження Міністерства економіки України, Антимонопольного комітету України, Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва, інших органів державного регулювання (Держспоживстандарту України, Державної митної служби України, Державної інспекції з контролю за цінами, Державної санітарно-епідеміологічної служби, Державної пробірної служби України тощо).

Взаємовідносини державних органів і бізнесу.

Тема 14. Етична та соціальна відповідальність торговельного підприємництва.

Особистість підприємця та його ділові якості. Принципи ділової етики та ведення торговельного підприємництва. Етичний кодекс підприємця. Відповідальність підприємців перед різними суспільними групами. Складові етикету підприємця.

Підприємництво та споживачі. Права споживачів в Україні та інструменти їх захисту. Відповідальність підприємців за порушення закону про захист прав споживачів. Етична та соціальна відповідальність торговельного підприємництва. Особистість підприємця та його ділові якості. Принципи ділової етики та ведення торговельного підприємництва. Етичний кодекс підприємця. Відповідальність підприємців перед різними суспільними групами. Складові етикету підприємця.

Список рекомендованої літератури:

Основна:

1. Про захист прав споживачів : Закон України // Уряд, кур'єр. - 2006. - 18 січ. (зі змін, та допов.).
2. Господарський кодекс України: прийнятий Верховною Радою України 16.01.2003 р. № 436-IV. Редакція від 06.11.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/ laws/show/436-15/ed20141106 – Назва з екрану.
3. Національний стандарт України «Роздрібна та оптова торгівля» Терміни та визначення понять ДСТУ 4303 : 2004. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.dt-kt.com/natsionalniy-standart-ukrayini-dstu-4303-2004-rozdribna-ta-optova-torgivlya/. – Назва з екрану.
4. Апопій В.В., Міщук І.П., Ребицький В.М., Рудницький С.І., Хом`як Ю.М. Організація торгівлі: Підручник. 2-ге видання., перероб. та доп. Київ. Центр учбової літератури. 2018. С. 632.
5. Внутрішня торгівля України: монографія / А.А. Мазаракі, В.Д. Лагутін, А.Г. Герасименко [та ін.]. - К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2016.- 864с.

Додаткова:

1. Балджи М.Д. Торговельне підприємництво: навч. посіб. / М.Д. Балджи, Н.В. Доброва, В.О. Однолько, М.М. Осипова. – Київ: Кондор-видавництво, 2017. – 112 с.
2. Варналій З.С. Основи підприємництва: навч. посіб. – К.: Знання-Прес, 2012. – 293 с.
3. Доброва Н.В. Основи бізнесу: навч. посіб. / Н.В. Доброва, М.М. Осипова. – Одеса: Бондаренко М. О., 2018. – 305 с.

4. Електронна комерція / А. Береза, І. Козак, Ф. Левченко та ін. – К. : КНЕУ, 2012. – 384 с.

5. Підприємницькі мережі в торгівлі / Н.О. Голошубова, О.О. Кавун, В.М. Торопков, О.П. Бегларашвілі, Т.М. Григоренко (заг. редакція Голошубової Н.О.). – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 344с.

6. Загальна інформація про світові організацію торгівлі. – режим доступу: www.zoda.gov.ua

7. Комерційна діяльність: підручник / [В.В. Апопій, С.Г. Бабенко, Я.А. Гончарук, Я.М. Антонюк та ін.] – [2-ге вид.]. – К. : Знання, 2014. – 618 с.

8. Міщук І.П., Кабаці Б.І., Алмаші Ю.Ю., Дубина М.О. Інноваційні формати торговельних об'єктів у системі торговельного обслуговування / Підприємництво і торгівля : збірник наукових праць. – Львів: Вид-во ЛТЕУ, 2019, Вип. 24. - 182 с. - С.14-21.

9. Олійник О.М. Організація, обладнання і технологія продажу продовольчих товарів. Підручник для учнів проф.-техн. Навч. закл. Київ. ТОВ «ЛДЛ». 2014. С. 280.

10. Протокол про вступ України до Світової організації торгівлі. Женева, 5 лютого 2008 року . – режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/981_049

11. Саркісян Л.Г., Казакова О.Б. Технологія торговельних процесів: Навчальний посібник. Київ. Центр учбової літератури. 2007. – С. 296.

12. Світова організація торгівлі. – режим доступу: mfa.gov.ua/ua/about...organizations/wto

13. Структурні зміни та сучасні тенденції розвитку внутрішньої торгівлі України : монографія / [Апопій В.В., Міщук І.П., Антонюк Я.М. та ін. ; за ред. д.е.н., проф. Апопія В. В.]. – Львів: вид-во «Новий Світ-2000», 2017. – 440 с.

14. Юрко І.В. Організація торгівлі. Довідник працівника продовольчого магазину. Навч. посіб. Харків, 2015. – С. 304.

4. **Переведення тестових балів**

Кожен екзаменаційний білет включає 50 тестових завдань, кожне із яких оцінюється одним балом. Таблиця переведення правильних відповідей у 200-бальну шкалу наведена нижче.

Таблиця переведення тестових балів (правильних відповідей) тесту з іноземної мови та фахового іспиту при вступі на ОС «Магістр», що проводиться в Хмельницькому національному університеті до шкали 100–200

Кількість тестових балів (правильних відповідей)*	Бал за шкалою 100–200
1-4	Не складено
5	100
6	104
7	108
8	112
9	115
10	118
11	121
12	124
13	127
14	130
15	132
16	134
17	136
18	138
19	140
20	142
21	144
22	145
23	146
24	147
25	148
26	149
27	150
28	151
29	152
30	153
31	154
32	155
33	156
34	157
35	158
36	159
37	161
38	163
39	165
40	167
41	169
42	171
43	174
44	177
45	180
46	184
47	188
48	192
49	196
50	200

* усі білети містять 50питань з однією правильною відповіддю